

15. 5. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Výpočet minimální mzdy v kontextu směrnice EU, návrh nové právní úpravy

Zákoník práce čeká v následujících měsících další z řady změn. Tentokrát se jedná o změnu, která (mimo jiné) významným způsobem mění způsob výpočtu minimální mzdy. Tato změna je reakcí na neúprosně se blížící transpoziční datum Směrnice Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2022/2041 ze dne 19. října 2022 o přiměřených minimálních mzdách v Evropské unii, které je stanoveno na 15.11.2024. Výsledkem snahy splnit požadavky stanovené směrnicí je návrh novely zákoníku práce, kterou vláda odsouhlasila a dne 28. 3. 2024 předložila Poslanecké sněmovně[1]. Česká republika (dokonce) i s mírným předstihem směřuje k plnění směrnicí uložené povinnosti.

Nejprve však krátce k podkladové směrnici. Uvedená směrnice (kromě jiného) uložila členským státům, aby zavedly nezbytné postupy a kritéria ke stanovování a aktualizaci zákonných minimálních mezd.

Směrnice však nestanovuje žádný konkrétní vzorec k výpočtu minimální mzdy, nesměřuje ani k unifikaci způsobu výpočtu minimální mzdy v rámci EU, ani nestanovuje nejnižší hodnotu minimální mzdy. Evropský zákonodárce ve směrnici pouze stanovuje rámcové požadavky a kritéria, kterých by se měly jednotlivé členské státy držet. Mezi tato kritéria směrnice řadí například kupní sílu minimálních mezd s ohledem na životní náklady, obecnou úroveň mezd a jejich rozdělení, tempo růstu mezd, dlouhodobou vnitrostátní míru produktivity a její vývoj[2].

Směrnice rovněž ukládá členským státům, aby zajistily účinné zapojení sociálních partnerů do stanovování a aktualizace zákonných minimálních mezd, či aby přijaly taková opatření, které zajistí, že minimální mzda bude pravidelně a včas aktualizována.

Nutno dodat, že obsah novely navazuje primárně na požadavky uvedené ve směrnici, ale je taktéž reakcí na dohodu zástupců zaměstnanců[3], zaměstnavatelů[4] a Hospodářské komory.

K novému valorizačnímu mechanismu:

Dosavadní výši a podmínky poskytování minimální mzdy stanovuje prováděcí právní předpis na základě zmocňovacího ustanovení dle § 111 odst. 2 zákoníku práce, tedy nařízení vlády č. [567/2006](#) Sb., které je (zpravidla) každoročně aktualizováno. K určení výše minimální mzdy tak docházelo (pokud bude novela přijata, tak už docházet nebude) vždy *ad hoc* ze strany vlády.

V důsledku diskutovaného návrhu novely dochází ke změně v roli „vyhlašovatele“[5] výše minimální mzdy, kdy by vládu v této pozici mělo vystřídat Ministerstvo práce a sociálních věcí, byť si vláda nadále uchová nepostradatelnou roli v určování její výše (k tomu viz dále).

Nově by se měla výše minimální mzdy určovat jako součin predikce průměrné hrubé měsíční mzdy na následující kalendářní rok a koeficientu pro výpočet minimální mzdy.

První ze jmenovaných parametrů (predikce průměrné mzdy) by mělo určovat Ministerstvo financí, a to tak, že vždy do 31. 8. roku, který předchází roku, na který má být minimální mzda stanovena, by mělo vyhlásit hodnotu této predikované průměrné mzdy.

Druhý z parametrů (hodnota koeficientu) by měla stanovovat vláda prostřednictvím svého nařízení, a to po projednání v Radě hospodářské a sociální dohody. Hodnota koeficientu by pak měla být stanovena na dvouleté období a měla by být neměnná s výjimkou předpokládanou v ustanovení § 111 odst. 7, kdy „...dojde k podstatné změně vnitrostátních ekonomických podmínek.“[6]

Vzhledem k hodnotě koeficientu návrh novely (v návaznosti na směrnici) vyslovuje požadavek, že „...výpočet minimální mzdy se stanoví tak, aby výsledná výše minimální mzdy byla přiměřená zejména ve vztahu ke kupní síle minimální mzdy s ohledem na životní náklady, obecné úrovni mezd a jejich rozdělení, tempu růstu mezd, dlouhodobému vývoji a míře produktivity“.[7]

V tomto smyslu narážíme na poměrně neurčitý pojem, a to „přiměřená výše minimální mzdy“, jehož výklad by se mohl významně různit v rámci rozdílných zájmových skupin. Zákonodárce se nicméně snaží tuto míru neurčitosti omezit (dle pokynu evropské legislativy), a to stanovením tzv. „referenční hodnoty“, kterou stanovuje na 47 % průměrné hrubé mzdy. Nutno dodat, že český zákonodárce se v návrhu odchyluje od doporučení směrnice vzhledem k výši referenční hodnoty a stanovuje ji na nižší úroveň[8]. Doporučení referenční hodnoty obsažené ve směrnici však není závazné a Česká republika tímto neporuší žádný svůj závazek.

Konečně by měl být koeficient předmětem analýzy hodnotící jeho přiměřenost vzhledem k popsaným kritériím (kupní síla, obecná úroveň mezd apod.), jakož i předmětem konzultace se sociálními partnery.

Součinem takto stanoveného koeficientu s predikovanou průměrnou mzdou by pak mělo dojít k výpočtu minimální mzdy, která by měla být následně vyhlášena ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv vždy do 30. 9. roku, který předchází roku, na nějž se má minimální mzda aplikovat.

Shora popsaný mechanismus by se v praxi mohl projevit již od ledna roku 2025, neboť účinnost dané právní úpravy Ministerstvo práce a sociálních věcí předpokládá na 1.7.2024. Je však třeba být připraven i na alternativu, že výpočtový mechanismus bude do praxe zaveden až s určitým odkladem, anebo ve formě, která nebude odpovídat obsahu, který je nyní v poslanecké sněmovně.

Jaký bude mít valorizace vliv?

Z praxe je evidentní, že zvyšování minimální mzdy polarizuje strany pracovněprávních vztahů, přičemž zpravidla vede ke spokojenosti na straně zaměstnanců, a naopak nespokojenosti na straně zaměstnavatelů. Otázkou však je, zda je pro případnou nespokojenost vůbec důvod.

Dle tiskové zprávy MPSV[9] by novým způsobem stanovená minimální mzda pro rok 2025 měla představovat 42,2 % průměrné mzdy. Minimální mzda v roce 2024 činí 18.900 Kč. Průměrná pak (predikovaně) představuje částku ve výši 43.967 Kč. Procentně se pak dostaneme na podíl ve výši (zaokrouhleně) 43 %. Pro rok 2023 byla situace téměř totožná, neboť průměrná mzda činila 40.324 Kč, minimální mzda pak částku ve výši 17.300 Kč. Percentuálně je výsledek téměř totožný (rozdíl spočívá v několika tisících), tedy 43 %. Dle tiskové zprávy Ministerstva práce a sociálních věcí by minimální mzda měla do roku 2029 dosáhnout alespoň 47 % průměrné mzdy. Představíme-li si opět tuto částku v číslech, v roce 2024 by se jednalo o částku ve výši 20.664 Kč.

Dle našeho názoru se tak nejedná o změnu, u níž bychom předpokládali destruktivní dopady na zaměstnavatele. Navíc, novela také směřuje ke snižování míry byrokratického zatížení zaměstnavatelů, a to vzhledem ke plánovanému zrušení povinnosti vydávat písemný rozvrh čerpání dovolené či zrušení zaručené mzdy.[10]

V rámci návrhu novely lze pozitivně hodnotit zvýšenou předvídatelnost a stálost výše minimální mzdy, jakož i flexibilitu v případě mimořádných situací. Na druhou stranu není možné opomenout, že

valorizační mechanismus předpokládá aktivní účast dvou ministerstvem a vlády, tedy jedná se opět o změnu směřující k nárůstu míry byrokracie v rámci státního aparátu.

Mgr. Peter Perniš
Advokát

JUDr. Vojtěch Hanzal,
advokátní koncipient

AegisLaw

Aegis Law, advokátní kancelář, s.r.o.

Jungmannova 26/15
110 00 Praha 1

Tel: +420 777 577 562
Email: office@aegislaw.cz

[1] Sněmovní tisk č. 663.

[2] Čl. 5 odst. 2 směrnice.

[3] Českomoravské konfederace odborových svazů a Asociace samostatných odborů.

[4] Svazu průmyslu a dopravy ČR, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů)

[5] Návrh směřuje na téměř kompletní změnu § 111 zákoníku práce.

[6] Např. nárůst inflace výrazně nad očekávanou úroveň.

[7] Ustanovení § 111 odst. 3 návrhu novely zákoníku práce.

[8] K tomu viz čl. 5, odst. 4 směrnice.

[9] MPSV. Tisková zpráva ze dne 20.3.2024 [Online]. [Cit 12.4.2024]. K dispozici >>> [zde](#).

[10] Mimo platovou sféru.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)